

UTCAMESÉK 63. – DEÁK FERENC utca

Array Nyomtatás A

UTCAMESÉK – DEÁK FERENC UTCA. Keveseknek adatik meg, hogy nevüket az elismerés és tisztelet jeleként állandó jelzővel ékesítve őrizze évszázadok távlatából is az utókor. Deák Ferenc politikus közékük tartozik. Úgy nevezzük: A HAZA BÖLCSE..

KI VOLT (Kehidai) DEÁK FERENC?

Egy mondatban válaszolva: államférfi, jogász, táblabíró, képviselő, a Bach korszakban (báró Eötvös Józseffel együtt) a passzív ellenállás vezéralakja. A valóság azonban ennél sokkal több: felelősen gondolkodó ember, aki azt vallotta, hogy „kockáztathatunk mindent a Hazáért, de a Hazát kockáztatni semmiért nem szabad”.

A KEZDETEKRŐL:

Középbirtokos családba született a Zala vármegyei Söjtörön 1803. november 7-én. Már élete legelső napja is kihívást jelentett a család számára: édesanyja, óvári Sibrik Mária Erzsébet a szülés után néhány órával meghalt. A kisfiút – hetedik gyermeküket – az apa, id. Deák Ferenc még azon a napon Zalatárnokra vitte testvéréhez, Deák Józsefhez, akiknek voltak kisgyermekei. Ők nevelték fel Ferencet. Ötéves korában édesapja is elhunyt.

Iskolai tanulmányait Keszthelyen, Pápán és Nagykanizsán végezte végig kiváló eredménnyel. Jogi végzettséget a Győri Királyi Jogi Akadémián nyert. Ügyvédi gyakorlatot Pesten folytatott.

A POLITIKUS:

Deák Ferenc a családi hagyományt folytatva vármegyéje szintjén kezd politizálni. 30 éves korában már országgyűlési képviselő, az ellenzék egyik vezetője. A politikai szabadság, a közteherviselés, a törvény előtti egyenlőség, a robot megváltásának híve. Kossuth pártján áll. A nemesség megadóztatásának gondolata miatt a következő választásra nehezen kap mandátumot, ezért visszavonul, az 1847-es országgyűlésre viszont egyhangúlag választják meg követnek.

Kidolgozza az ellenzék programját. 1848-ban ez képezi a nemzet követelésének alapját.

Amikor Batthyány Lajos kormányt alakít, az a feltétele, hogy Deák vállaljon szerepet a kabinetben. Ekkor igazságügyügyi miniszterré nevezi ki a király. Bár öt hónap múlva a teljes kormány lemond, még alkalma nyílik újjá szervezni az államigazgatást. Közben eladja kehidai birtokát és Budapestre költözik, ahol örömmel fogadják. 1861-ben már a főváros követe, a liberális ellenzék vezetője az országgyűlésben.

A reformkorban és a dualizmusban meghatározó szerepet vállal. 1866-ban ő vezeti az első magyar tárgyalódelegációt, melynek során az áprilisi törvények, a nemzetőrség és az önálló bank létrehozásának kivételével sikerül Ausztriával kompromisszumot kötni. Ő a nemzet prókátora.

MAGÁNÉLETE

Privát szférájáról nem sokat tudunk. Kedvenc időtöltése az olvasás, a séta és a fafaragás volt.

Élete utolsó évében Budapesten lakott, a Hadik – ház I. emeletén, Széll Kálmán és Vörösmarty lánya, Ilona lakásában. Ott is halt meg 1876. január 28-án. Mauzóleuma Budapesten, a Fiumei úti sírkertben áll. A neoreneszánsz építmény belsejét Székely Bertalan és Róth Miksa festményei díszítik (az idézet, amely ezen írás bevezetőjében áll, sírjára van vésve).

KÖSZÖNJÜK, DEÁK FERENC!

Hogy mit köszönhetünk Deák Ferencnek?

A lexikonban ez áll:

Elsősorban érdemeit kell elismernünk az 1867-es kiegyezés létrejöttében.

Nagyformátumú politikus volt. Történelmi nagysága nyilvánul meg az uralkodóház és az örökös tartományokhoz fűződő viszonyt lehetetlenné tevő akadályok elhárításában. Az alkotmányt, a nemzet létét megerősítve lehetővé tette Magyarország további fejlődését.

*Kovács Piroska
és Tretykó István*